

FOLCLORUL ARMENESC

Fabule din Evul Mediu

Dăm mai jos traducerea unor fabule populare armenesti pe care un filolog armean, d. Art. Abeghian le-a cules din autorii armeni din Evul Mediu.

Ele își păstrează savoarea originală, ce reiese din forma naivă în care au fost investmântate, aceasta fiind caracteristica producțiilor literare populare.

Deaceea am căutat s'o păstrăm, și în tălmăcirile de față.

Multe din ele ni se vor părea cunoscute. Nu e de mirare. E lucru știut, că ideile fundamentale, ce formează substratul moralizant al producțiilor de acest fel,—începând cu Esop, trecând prin Florian, La Fontaine, Krilov și până la marii fabuliști români Gr. Alexandrescu și Al. Donici, au variat foarte puțin în decursul secolelor. Ceeace a variat în timp și spațiu — și în hotarele aceleași țări, — dela un autor la altul, a fost cadrul animal sau vegetal în care și-au înrămat ideile.

Din acest punct de vedere fabulele de mai jos, nu sunt lipsite de o ingenioasă originalitate, de un humor natural, propriu poporului armean și în aceste însușiri stă valoarea lor particulară, care ne-a îndemnat să le tălmăcim în românește.

V. G.

1. — Cum e tatăl, așa și fiul

Un tată avea un fiu. Fiul începu să făptuiască mici furturi: fructe, legume și altele. Tatăl nu-și sfătuia fiul, se îndelednicia și el cu furtul și primea cu bucurie și gusta lucrurile aduse de el.

Și astfel, fiul se deprinse cu hoția. După aceea el aducea vite, alte lucruri mari și odăjdii. Și el deveni un vestit hoț și căpetenie de tâlhari. Se sui în munți și începu să facă răutăți nemaipomenite.

Și într-o zi fu prins asupra faptului și dus la spânzurătoare. Chemă pe tatăl său și-i zise: „Tată, apropie-te, să te sărut, să nu mor cu dorul neîmplinit“.

Când tatăl se apropie, fiul îi mușcă nasul și i-l smulse din loc. Regele auzi de această întâmplare, porunci ca osânditul să fie adus în fața lui și grăi: „Ce nelegiuire săvârșit-ai, împotriva părintelui tău, o tu crescutule în rele“!

Fiul hoț: „Tatăl meu merită ceea ce i-am făcut, fiindcă el m'a învățat să fur, în loc să-mi dea povețe folositoare. Tot ce aduceam în copilăria mea, el îl primea cu bucurie și-l mânca cu poftă. Iată de ce i-am făcut asta, ca să sufere și el împreună cu mine, iar alții să ia pildă. Eu am primit o osândă potrivită cu faptele mele“.

Regele dădu poruncă, ca fiul să fie slobozit, iar în locul lui să fie spânzurat tatăl.

2. — Lupul potcovar

Odată, când lupul rătăcea prin munți, dădu într-o poiană, de un măgar legat de un țaruș. Măgarul grăi către lup: „Slavă Domnului, că mi te-a trimes, lupule! Mă bucur că ai să mă mănânci și ai să mă scapi de această viață deșartă.“

Sunt tare necăjit da suferințele, ce le-am îndurat. Rogu-te numai, ca să te înduri de mine, și să scoți cuiul dela piciorul meu dindărăt. Iată, e un an decând tot mă chinuesc. Nici nu știu pe ce lume sunt: mai trăesc, ori am murit de mult. Dumnezeu mi-a ursit să-ți fiu hrană. Dar mai întâi, ia acest ghimpe din inima mea, apoi, poți să mă mănânci“.

Lupul crezu pe măgar, și trecu în dosul lui, ca să-i scoată cuiul. Măgarul îl lovi atunci din toate puterile, cu copitele, îi zdrobi fălcile, îi sfărâmă măselele și fugi.

Lupul, plângând jalnic, se duse de se așeză pe culmea unui deal, și-și vorbi astfel: „O tu nebunule, cum ai putut să uiți prefăcătoră și minciuna măgarului și să te lași păcălit în așa fel? Meriți ceea ce ai pățit, nenorocos smintit; tu dela început ai fost măcelar și fiu de măcelar. Spune, cine te-a pus să te faci potcovar“?

3. — Furnica și Porumbelul

Furnica, căzu în apă și era să se înece. În clipa aceea, un porumbel se abătu peste fața apei, și-și întinse aripile. Furnica se căfără peste el și-și scăpă viața.

In acelaș timp, un vânător de păsări, își întinse cursa, și vroii să prindă porumbelul. Atunci furnica, veni și se strecură pe sub haina vânătorului și-l pișcă în coapsă. Vânătorul sări în sus de durere și începu să se scarpine pe corp. Trestia și cursa se clătinară, iar porumbelul zbură și-și scăpă viața.

4. — Văduva și caprele sale

O femeie văduvă, avea zece capre. Mai avea și un fiu. Copilul ducea în fiecare zi caprele la păscut și se întorcea cu ele seara. Iar mama mulgea caprele, dar în fiecare zi făcea o înșelăciune: adăoga o găleată de apă peste lapte.

Fiul zise mamei sale: „Mamă, de ce faci tu nelegiuirea asta, amesteci apa cu laptele și înșeli lumea?”

Zise mama: „Copile, laptele nostru e puțin, fac astfel ca să avem ce mânca la iarnă“.

Și într'o zi pe când copilul păștea caprele pe câmp, se ivi un nor pe cer. Apoi căzu ploaie, se prefăcu în puhoiu, și târî caprele în râu. Nici nu apusese soarele, copilul se'ntoarse lângă mamă-sa, singur singurel, numai cu toiagul în mână.

Mama întrebă: „Copile, unde-s caprele. De ce te-ai întors înainte de asfințitul soarelui?”

Copilul răspunse: „Mamă, apa pe care tu în fiecare zi o amestecai găleată în găleată în lapte, apa aceea s'a strâns și s'a preschimbât în puhoiu, ne-a luat caprele și le-a dus în gârlă“

Culese de Art. Abeghian

